

however, does not mean 'when द्वे is अभ्यस्त', but, acc. to *Kāty.* and *Pat.*, when there is a reason for making 'a reduplicated base' of द्वे (viz. in the desid., intens. &c.); for it is not this base (of two syllables) that suffers *samprasāraṇa*, but the radical when it is not yet a reduplicated base; properly speaking अभ्यस्तनिमित्ते would have been therefore a better Sūtra than अभ्यस्तस्व; and, continues *Kātyāy.*, if *Pāṇini* meant to rule that a reduplicated base (अभ्यस्त) suffers *sampr.*, a prohibition was at least required for the syllable of reduplication (अभ्यास) &c.: *Patanj.*: द्वो ऽभ्यस्तस्वेत्युच्यते । न चैतद् द्वो ऽभ्यस्तम् । कस्य तर्हि ह्याययतेः । द्व एतदभ्यस्तम् । कथम् । एकाचो द्वे प्रथमस्वेति (VI. 1. 1) । एवं तर्हि ह्ययतेरभ्यस्तस्वेत्युच्यते । न चात्र ह्ययतिरभ्यस्तम् । कस्तर्हि । ह्याययतिः । ह्ययतिरेवात्राभ्यस्तम् । कथम् । एकाचो द्वे प्रथमस्वेत्येवमपि; ॥ *K. Vārtt.*: अभ्यस्तनिमित्ते ऽनभ्यस्तसंप्रसारणार्थम् ॥; *Pat.*: अभ्यस्तनिमित्त इति वक्तव्यम् । किं प्रयोजनम् । अनभ्यस्तस्य संप्रसारणार्थम् । अनभ्यस्तस्य संप्रसारणं यथा स्यात् । जुह्वयति । जोह्वयते ॥; *K. Vārtt.*: अभ्यस्तस्य प्रसारणे ह्यभ्यासप्रसारणाप्राप्तिः ॥; *Pat.*: अभ्यस्तप्रसारणे हि अभ्यासप्रसारणस्याप्राप्तिः स्यात् &c. — In the *Vārtt.* 1. to VI. 1. 186. अभ्यस्तसिच् is a Dvandwa, before it becomes compounded with the following अर्थ. E. अस (cl. 4) with अभि, kṛit aff. क्त.

अभ्यस्तमय Tatpur. m. (-यः) (ved.) The setting of the sun with regard to (some act, i. e. while some act is taking place); e. g. *Kātyāy. Śr. S.*: अनुवृताभ्यस्तमये (q. v.) कुशवज्रे हिरण्ये पञ्चाङ्गियमाण इध्मेनोद्धरेदार्षेयो ब्राह्मणः; or *Yājñikad.* (on *Kāty. Śr.-S.*: आदित्याभ्यये ऽङ्गतायामपि): वपाहोमात्पूर्वमादित्याभ्यस्तमये &c. Comp. the following. E. अभि and अस्तमय (not अभ्यस्तम् and अय).

अभ्यस्तमित Tatpur. m. f. n. (-तः-ता-तम्) One towards whom the sun has set (scil. while he is asleep), asleep at sunset; e. g. *Gotama*: सूर्याभ्युदितो ब्रह्मचारी तिष्ठेदहरभुज्जानो ऽभ्यस्तमितश्च रात्रिं जपन्ताविचीम् (where the ellipsis 'when asleep' follows from the word स्वप्न in the preceding passage: रेतस्कन्दने भये रोगे स्वप्ने ऽग्नीन्धनमैवचरणानि सप्तरात्रं कृत्वाज्यहोमः साभिसन्धेर्वा रेतस्याभ्याम्). — This is the reading acc. to both Calc. edd. of *Kullūka* to *Manu* 2. 220; the Calc. ed. of *Gotama's Sanh.* (made by *Bhavanicharanavandya*, as he says, बज्रप्रयत्नतः) has, however, सूर्याभ्युदिते ..... (अभ्यस्तमिति च .....), when it would be necessary to take सू० as equivalent to सूर्याभ्युदय and अभ्य० as expressing the sense of अभ्यस्तमय, both words being then locatives of a neuter ० तम्. But *Kullūka's* reading seems better as being countenanced by analogous expressions in *Manu* 2. 221. Comp. अभिनिर्मुक्त and अभ्युदित. E. अभि and अस्तमित (not अभ्यस्तम् and इत, for अभि refers to the person or act concerned by the sunset; similarly in ved. passages which contain the combination अभ्यस्तमगात् or अभ्यस्तमियात्, the rad. गा or इ are combined first with अस्तम् and then with अभि, not with अभ्यस्तम्); see also the preceding.

अभ्यस्तस्वर Tatpur. m. (-रः) The accent of reduplicated bases (see अभ्यस्त 2.), i. e. the udātta on the first syllable; e. g. a *Vārtt.* to *Pāṇi.* VI. 1. 188.: स्वपादीनां वा वचनादस्तस्वरो विप्रतिषेधेन; or *Pat.* on a *Vārtt.* to VI. 1. 192.: अभ्यस्तस्वरो ऽत्र बाधको भविष्यति. E. अभ्यस्त and स्वर.

अभ्यस्त Tatpur. m. f. n. (-न्-न्ती-त) See the meanings of अस cl. 4, with अभि; e. g. (shooting) *Mahābh. Adip.*: श्रीघ्नमभ्यस्ततो वाणान्संदधानस्व चानिशम् । नान्तरं ददृशे किंचित्कौन्तेयस्व यशस्विनः; or (doing frequently) *Mṛichchh.*: वैदेक्षेन कृतो भवेन्नम गृहे व्यापारमभ्यस्तता &c. Comp. अभ्यस्त. E. अस (cl. 4) with अभि, kṛit aff. शतृ.

अभ्याकाङ्क्षित Tatpur. n. (-तम्) A false accusation, a groundless complaint (*Sabdaratnādv.*: मिथ्याभियोगो ऽभ्याख्यानमभ्याकाङ्क्षितमित्यपि); compare अभ्याख्यान. E. अभि and आकाङ्क्षित, or काङ्क्ष with आ and अभि, kṛit aff. क्त.

अभ्याकारम् Tatpur. ind. By, or in bringing near, by, or in attracting; e. g. *Ait. Br.*: अनुवषट्करोति तद्यथादो ऽश्वात्वा गा वा पुनरभ्याकारं तर्पयन्त्येवमेवैतदेवताः पुनरभ्याकारं तर्पयन्ति तदनुवषट्करोति (*Sāy.*: अदः किंचिदिदं निदर्शनमस्ति । यथा मनुष्याः स्वकीयानश्वात्वा स्वकीया गा वा पुनरभ्याकारं पीनःपुन्येन तृणोदकादिभिरभिमुखीकृत्य तर्पयन्ति &c.). E. कृ with आ and अभि, kṛit aff. णमुल्.

अभ्याक्रामम् Tatpur. ind. (Probably.) With rapid or powerful motion, in moving rapidly or powerfully; *Atharvav.*: तन्त्रमेके युवती विरूपे अभ्याक्रामं वयतः षण्मयूखम् । प्राप्या तन्त्रस्त्रिरते धत्ते अन्या नाप वृज्जते न गमातो अन्तम्; (comp. the following verse of the *Mahābh. Adip.*: शुक्लं वयन्तौ तरसा सुवेमावधिव्यन्तावसितं विवस्वतः). E. अभि and आक्रामम् (or perh. क्रम् with आ and अभि, kṛit aff. णमुल्).

अभ्याख्यात Tatpur. m. f. n. (-तः-ता-तम्) Wrongly accused; e. g. *Taittir. Up.*: अथाभ्याख्यातेषु । ये तत्र ब्राह्मणाः संमर्शिनः । युक्ता आयुक्ताः (*Śank.*: अथाभ्याख्यातेषु । अभ्युक्तदोषेण संदिह्यमानेन संयोजिताः). E. अभि and आख्यात, or ख्या with आ and अभि, kṛit aff. क्त.

अभ्याख्यान Tatpur. n. (नम्) A false accusation, a groundless complaint (*Amarak.*; comp. अभ्याकाङ्क्षित). [Comp. *Dharmapada* ed. *Fausböll* v. 139: राजतो व उपसर्गं अब्भक्खानं च दाहणं; comm.: अब्भक्खानं ति अदिट्ठअस्सुतअचिन्तितपुब्बं इदं सन्धिच्छेदकम्ममिमं वा राजापरधकम्मं तथा कतं ति एवरूपं दाहणं अब्भक्खानं व; i. e.: राजत एवोपसर्गमभ्याख्यानं च दाहणम्; comm.: अभ्याख्यानमिति । अदृष्टाश्रुताचिन्तितपूर्वमिदं सन्धिच्छेदकमेदं वा राजापरधकम्मं तथा कृतमित्येवरूपं दाहणमभ्याख्यानमेव.] E. अभि and आख्यान, or ख्या with आ and अभि, kṛit aff. ल्युट्.

अभ्यागत Tatpur. m. f. n. (-तः-ता-तम्) ¹ Come, arrived; e. g. *Rāmāy.*: अथ ते मन्विनः सूतं सुमन्त्रं सपुरोहिताः । ऊचुरभ्यागतानस्त्रान्नाच्चे त्वावेदयेति वै; frequently with the implied sense, 'as a visitor' and then also used absolutely as a masc. 'visitor'; e. g. *Hitop.*: वालो वा यदि वा वृद्धो युवा वा गृहमागतः । तस्य पूजा विधातव्या सर्वत्राभ्यागतो गुरुः; or गुरुरभिर्द्विजातीनां वर्णानां ब्राह्मणो गुरुः । पतिरेको गुरुः स्त्रीणां सर्वस्वाभ्यागतो गुरुः; or *Mahābh. Udyogap.*: ये चाप्यन्ये संश्रिता धार्तराष्ट्रान्नानादिग्भ्यो ऽभ्यागतः सूतपुत्र । दृष्ट्वा तांश्चैवार्हतस्यापि सर्वान्संपृच्छेथाः कुशलं चाव्ययं च । एवं सर्वानागताभ्यागतांश्च राज्ञो दूतान्सर्वदिग्भ्यो ऽभ्युपेतान् । पृष्ट्वा सर्वान्कुशलं तांश्च सूत पश्चादहं कुशलो तेषु वाच्यः (comp. s. v. अभिवादन), in which passage आगताभ्यागत might seem to be merely a poetical redundancy to denote the great number of the arrived envoys, but the comm. of *Chaturbhujam.* is probably correct in distinguishing between the आगत or the guest (who makes a stay) and the अभ्यागत or the